

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

Sejm debataje nad Projektem Konstytucji

197 posiedzenie Sejmu Ustawodawczego RP w dniu 21 lipca 1952 r. wznawia Marszałek Kwiatkowski. Po zaawansowaniu formalności wstępnych i ba praca nad projektem konstytucji.

Druga do socjalizmu to jedyna droga

Przeważną część posiedzenia poświęcono debacie nad projektem konstytucji. W tym celu wyznaczono komisję, która ma wypracować projekt konstytucji, który będzie zgodny z programem socjalistycznym. Wskazano, że jedyną drogą do socjalizmu jest realizacja programu socjalistycznego.

Ludowe Wojsko Polskie - na straży twórczej pokojowej pracy narodu

Podczas posiedzenia Sejm uchwalił projekt ustawy o Ludowym Wojsku Polskim. Ustawa ma na celu stworzenie siły zbrojnej, która będzie chronić państwo i zapewniać warunki do pokojowej pracy narodu.

Nauka polska oczekuje szerszej opieki

Wskazano na konieczność zwiększenia opieki państwa nad nauką. Należy stworzyć warunki, które umożliwią naukowcom swobodną pracę i rozwój.

Jednego celu walki i jeden cel walki

Wskazano na konieczność jednolitości w walce z imperializmem. Należy wypracować wspólny program i cele, które będą kierowały walką narodu.

Wolność sumienia i wolność wyznania

Wskazano na konieczność zapewnienia wolności sumienia i wyznania. Należy stworzyć warunki, które umożliwią każdemu swobodny wybór wyznania.

Traska o narodową kulturę

Wskazano na konieczność ochrony i rozwoju narodowej kultury. Należy stworzyć warunki, które umożliwią każdemu swobodny rozwój kultury.

Trójkąt stosunek do elementarnych obowiązków

Wskazano na konieczność realizacji trójkąta obowiązków: do państwa, do społeczeństwa i do siebie. Należy wypracować warunki, które umożliwią każdemu swobodną realizację tych obowiązków.

Trójkąt stosunek do elementarnych obowiązków

Wskazano na konieczność realizacji trójkąta obowiązków: do państwa, do społeczeństwa i do siebie. Należy wypracować warunki, które umożliwią każdemu swobodną realizację tych obowiązków.

Trójkąt stosunek do elementarnych obowiązków

Wskazano na konieczność realizacji trójkąta obowiązków: do państwa, do społeczeństwa i do siebie. Należy wypracować warunki, które umożliwią każdemu swobodną realizację tych obowiązków.

Trójkąt stosunek do elementarnych obowiązków

Wskazano na konieczność realizacji trójkąta obowiązków: do państwa, do społeczeństwa i do siebie. Należy wypracować warunki, które umożliwią każdemu swobodną realizację tych obowiązków.

Trójkąt stosunek do elementarnych obowiązków

Wskazano na konieczność realizacji trójkąta obowiązków: do państwa, do społeczeństwa i do siebie. Należy wypracować warunki, które umożliwią każdemu swobodną realizację tych obowiązków.

Trójkąt stosunek do elementarnych obowiązków

Wskazano na konieczność realizacji trójkąta obowiązków: do państwa, do społeczeństwa i do siebie. Należy wypracować warunki, które umożliwią każdemu swobodną realizację tych obowiązków.

Trójkąt stosunek do elementarnych obowiązków

Wskazano na konieczność realizacji trójkąta obowiązków: do państwa, do społeczeństwa i do siebie. Należy wypracować warunki, które umożliwią każdemu swobodną realizację tych obowiązków.

Trójkąt stosunek do elementarnych obowiązków

Wskazano na konieczność realizacji trójkąta obowiązków: do państwa, do społeczeństwa i do siebie. Należy wypracować warunki, które umożliwią każdemu swobodną realizację tych obowiązków.

Trójkąt stosunek do elementarnych obowiązków

Wskazano na konieczność realizacji trójkąta obowiązków: do państwa, do społeczeństwa i do siebie. Należy wypracować warunki, które umożliwią każdemu swobodną realizację tych obowiązków.

Trójkąt stosunek do elementarnych obowiązków

Wskazano na konieczność realizacji trójkąta obowiązków: do państwa, do społeczeństwa i do siebie. Należy wypracować warunki, które umożliwią każdemu swobodną realizację tych obowiązków.

Trójkąt stosunek do elementarnych obowiązków

Wskazano na konieczność realizacji trójkąta obowiązków: do państwa, do społeczeństwa i do siebie. Należy wypracować warunki, które umożliwią każdemu swobodną realizację tych obowiązków.

Trójkąt stosunek do elementarnych obowiązków

Wskazano na konieczność realizacji trójkąta obowiązków: do państwa, do społeczeństwa i do siebie. Należy wypracować warunki, które umożliwią każdemu swobodną realizację tych obowiązków.

Trójkąt stosunek do elementarnych obowiązków

Wskazano na konieczność realizacji trójkąta obowiązków: do państwa, do społeczeństwa i do siebie. Należy wypracować warunki, które umożliwią każdemu swobodną realizację tych obowiązków.

Trójkąt stosunek do elementarnych obowiązków

Wskazano na konieczność realizacji trójkąta obowiązków: do państwa, do społeczeństwa i do siebie. Należy wypracować warunki, które umożliwią każdemu swobodną realizację tych obowiązków.

Trójkąt stosunek do elementarnych obowiązków

Wskazano na konieczność realizacji trójkąta obowiązków: do państwa, do społeczeństwa i do siebie. Należy wypracować warunki, które umożliwią każdemu swobodną realizację tych obowiązków.

Trójkąt stosunek do elementarnych obowiązków

Wskazano na konieczność realizacji trójkąta obowiązków: do państwa, do społeczeństwa i do siebie. Należy wypracować warunki, które umożliwią każdemu swobodną realizację tych obowiązków.

Trójkąt stosunek do elementarnych obowiązków

Wskazano na konieczność realizacji trójkąta obowiązków: do państwa, do społeczeństwa i do siebie. Należy wypracować warunki, które umożliwią każdemu swobodną realizację tych obowiązków.

Trójkąt stosunek do elementarnych obowiązków

Wskazano na konieczność realizacji trójkąta obowiązków: do państwa, do społeczeństwa i do siebie. Należy wypracować warunki, które umożliwią każdemu swobodną realizację tych obowiązków.

Trójkąt stosunek do elementarnych obowiązków

Wskazano na konieczność realizacji trójkąta obowiązków: do państwa, do społeczeństwa i do siebie. Należy wypracować warunki, które umożliwią każdemu swobodną realizację tych obowiązków.

Trójkąt stosunek do elementarnych obowiązków

Wskazano na konieczność realizacji trójkąta obowiązków: do państwa, do społeczeństwa i do siebie. Należy wypracować warunki, które umożliwią każdemu swobodną realizację tych obowiązków.

Trójkąt stosunek do elementarnych obowiązków

Wskazano na konieczność realizacji trójkąta obowiązków: do państwa, do społeczeństwa i do siebie. Należy wypracować warunki, które umożliwią każdemu swobodną realizację tych obowiązków.

Trójkąt stosunek do elementarnych obowiązków

Wskazano na konieczność realizacji trójkąta obowiązków: do państwa, do społeczeństwa i do siebie. Należy wypracować warunki, które umożliwią każdemu swobodną realizację tych obowiązków.

Trójkąt stosunek do elementarnych obowiązków

Wskazano na konieczność realizacji trójkąta obowiązków: do państwa, do społeczeństwa i do siebie. Należy wypracować warunki, które umożliwią każdemu swobodną realizację tych obowiązków.

Trójkąt stosunek do elementarnych obowiązków

Wskazano na konieczność realizacji trójkąta obowiązków: do państwa, do społeczeństwa i do siebie. Należy wypracować warunki, które umożliwią każdemu swobodną realizację tych obowiązków.

Trójkąt stosunek do elementarnych obowiązków

Wskazano na konieczność realizacji trójkąta obowiązków: do państwa, do społeczeństwa i do siebie. Należy wypracować warunki, które umożliwią każdemu swobodną realizację tych obowiązków.

Trójkąt stosunek do elementarnych obowiązków

Wskazano na konieczność realizacji trójkąta obowiązków: do państwa, do społeczeństwa i do siebie. Należy wypracować warunki, które umożliwią każdemu swobodną realizację tych obowiązków.

Trójkąt stosunek do elementarnych obowiązków

Wskazano na konieczność realizacji trójkąta obowiązków: do państwa, do społeczeństwa i do siebie. Należy wypracować warunki, które umożliwią każdemu swobodną realizację tych obowiązków.

Trójkąt stosunek do elementarnych obowiązków

Wskazano na konieczność realizacji trójkąta obowiązków: do państwa, do społeczeństwa i do siebie. Należy wypracować warunki, które umożliwią każdemu swobodną realizację tych obowiązków.

Trójkąt stosunek do elementarnych obowiązków

Wskazano na konieczność realizacji trójkąta obowiązków: do państwa, do społeczeństwa i do siebie. Należy wypracować warunki, które umożliwią każdemu swobodną realizację tych obowiązków.

Trójkąt stosunek do elementarnych obowiązków

Wskazano na konieczność realizacji trójkąta obowiązków: do państwa, do społeczeństwa i do siebie. Należy wypracować warunki, które umożliwią każdemu swobodną realizację tych obowiązków.

KONSTYTUCJA POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

uchwalona przez Sejm Ustawodawczy 22 lipca 1952 roku

KONSTYTUCJA POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

Polska Rzeczpospolita Ludowa jest republiką ludu pracującego.

Polska Rzeczpospolita Ludowa nawiązuje do najszczytniejszych postępowania Narodu Polskiego i irtuczyniła łure zwycięstwo polskiej cisy pracującej.

Polski lud pracujący pod przewodem bohaterstwa klasy robotniczej, opierając się na sojuszu robotniczo-chłopskim, walczył dziesiątą lat o wyzwolenie z niewoli narodowej, narzuconej przez pruskich, austriackich i sowieckich zaburców-kolonizatorów, tak samo jak walczył o zniszczenie wyższych polskich kapitałistów i obszarników.

W okresie okupacji Naród Polski doznał niestępliwą, bohaterką walkę z krwawym naciżaniem hitlerowskim. Hiszoryznie zwycięstwo Związku Sowieckiego i Białych Radzieckich nad facyzmem wyzwoliło ziemię polską, umożliwiło polskiemu ludowi pracującemu zdobyć władzę i stworzyć warunki narodowego odrodzenia Polski w nowych, sprawiedliwych granicach. Na własne czasy powrócił do Polski Ziemię Odzyskaną.

Wielając w życie wielokrotnie wakanami Manifestu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 25 lipca 1944 r. i rozwijając jego zasady programowe, władza ludowa — dzięki ofiarom i waleczym wysiłkom polskiego ludu pracującego, w walce z zaciętkim oporem robotników starszego stroja kapitalistycznego-obszarneckiego — dokonała wielkich przeobrażeń społecznych. W wyniku rewolucyjnych walk i przemian obłona została władza kapitałistów i obszarników, uwalniono siłę państwo demokratyczną, kształtuje się i umacnia nowy strój społeczny, odpowiadający interesom i dążeniom najszerszych mas ludowych.

Zasady prawne tego stroja ustanawia Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Podstawę obywateli władzy ludowej w Polsce stanowi sojusznicy klasy robotniczej z chłopstwem pracującym. W sojuszu tym rola kierowniczą należą do klasy robotniczej jako produkującej klasy społeczeństwa, opierającej się na rewolucyjnym dorobku polskiego i międzynarodowego ruchu robotniczego, na historycznych zwycięstwach sowieckiego ludowictwa socjalistycznego i Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, pierwszym państwie robotników i chłopów.

Wypełniając wole Narodu Polskiego i zgodnie ze swym powołaniem — Sejm Ustawodawczy Rzeczypospolitej Ludowej uchwała i realizuje niniejszą Konstytucję jako ustaw zasadniczą, która Naród Polski i wszystkie organy władzy państwa ludu pracującego kierować się winny w celu:

1. umacniania państwa ludowego jako potężniejszej siły, zapewnienie i realizację rozwoju Narodu Polskiego, jego niepodległości i suwerenności, przyspieszenia rozwoju politycznego, gospodarczego i kulturalnego Ojczyzny oraz wzrostu jej sił.

2. pogłębienia uduń pałetycznych, jednolitości i zwrotności Narodu Polskiego w walce o dalsze polepszenie stosunków społecznych, o całkowite zdefiniowanie wyszku człowieka, przez człowieka, o umacnianie wielkiej ideałi sojalizmu.

3. zacieśniania przyjaźni i współpracy między narodami, opartych na sojuszu i braterstwie, które łączą dół Narod Polski z miłującymi pokój i wolność ludami w dążeniu do wspólnego celu: umocnienia i obrony i umacnienia pokoju światowego.

Rozdział I

Ustrój polityczny.

Art. 1.

1. Polska Rzeczpospolita Ludowa jest państwem demokratycznym ludowej. 2. W Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej władza należy do ludu pracującego miast i wsi.

Art. 2.

1. Lud pracujący sprawuje władzę państwową przez swych przedstawicieli wybieranych do Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i do rad narodowych w wyborach powszechnych, równych, bezpośrednich, w głosowaniu tajnym. 2. Przedstawiciele ludu w Sejmie Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i w radach narodowych są odpowiedzialni przed swymi wyborcami i mogą być przez nich odwołani.

Art. 3.

1. Polska Rzeczpospolita Ludowa: a) stoi na strażi zdobywczej polskiego ludu pracującego miast i wsi, zapobiega jego władze i wolności przed silnym wrogiem ludowim; b) zapewnia rozwój i nieustanny wzrost sił wytwórczych kraju przez ich umacnianie, przez likwidację zaciętko gospodarczego, technicznego i kulturalnego; c) brygnie się gospodarkę państwową, opierając się na przedsiębiorstwach państwowych własności społecznej; d) ogranicza, wypiera i likwiduje klasy społeczne, żyjące z wyszku robotników i chłopów; e) zabezpiecza stały wzrost dobrobytu, zdrowotności i poziomu kulturalnego mas ludowych; f) zapewnia wszechstronny rozwój kultury narodowej.

Art. 4.

1. Prawa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej są wyrazem interesów i woli ludu pracującego. 2. Ścisłe przestrzeganie praw Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej jest podstawowym obowiązkiem każdego organu państwa i każdego obywatela. 3. Wszystkie organy władzy i administracji państwowej działają na podstawie przepisów prawa.

Art. 5.

Wszystkie organy władzy i administracji państwowej opierają się w swej działalności na ścisłym, czynnym współdziałaniu najszerszych mas ludowych i obowiązują się: 1) zdawać narodowi sprawę ze swej działalności; 2) używać rozprutywco i uwzględniać słuszne wnioski, zażalenia i życzenia obywateli w myśli obowiązujących ustaw; 3) wyjaśniać masom pracującym zasadnicze cele i wyliczne polityki władzy ludowej w poszczególnych dziedzinach działalności państwowej, gospodarczej i kulturalnej.

Art. 6.

Bliźniobro Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej stoją na strażi suwerenności i niepodległości Narodu Polskiego, jego bezpieczeństwa i pokoju.

Rozdział 2.

Ustrój społeczno-gospodarczy.

Art. 7.

1. Polska Rzeczpospolita Ludowa, opierając się na społecznym środkach produkcji, kulturalnych i kredytów, rozwija życie gospodarcze i kulturalne kraju na podstawie narodowego planu gospodarczego, w szczególności przez rozbudowę państwowego przemysłu socjalistycznego, rozszerzającego czynnik w przekształcaniu stosunków społeczno-gospodarczych. 2. Państwo posiada monopoli handlu zagranicznego. 3. Zasadniczym celem planowej polityki gospodarczej Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej jest stały rozwój sił wytwórczych kraju, cięzsza podnoszenie poziomu życiowego mas pracujących, umacnianie siły, obronności i niezależności Ojczyzny.

Art. 8.

Mienie ogólnonarodowe: złoża mineralne, wody, lasy państwowe, kopalnie, drogi, transport kolejowy, wodny i powietrzny, środki łączności, banki, państwowe zakłady przemysłowe, państwowe gospodarstwa rolne i państwowe ośrodki maszynowe, państwowe przedsiębiorstwa handlowe, przedsiębior-

stwa i urządzenia komunalne — podlega szczególnej trosce i opiece państwa i wszystkich obywateli.

Art. 9.

1. Polska Rzeczpospolita Ludowa planowo zmniejsza społecznie gospodarczą między miastami i wsi na podstawie braterskiej współpracy robotników i chłopów. 2. W tym celu Polska Rzeczpospolita Ludowa zapewnia nieustanny wzrost produkcji przemysłu państwowego, służącej wszechstronnemu zaspokajaniu potrzeb wytwórczych i konsumpcyjnym ludności wiejskiej, jednocześnie planowo wpływając na stały wzrost iouszowej produkcji rolniczej, która zaspokaja przemysł w surowce, a ludność wiejską w żywność.

Art. 10.

1. Polska Rzeczpospolita Ludowa otwiera opiekę indywidualnego gospodarstwa rolnicze pracujących chłopów i udziela im pomocy — w celu ochrony przed wszystkim kapitalistycznym, zwiększenia produkcji, podwyższenia poziomu rolniczo-technicznego oraz podniesienia ich dobrobytu. 2. Polska Rzeczpospolita Ludowa udziela szczególnego poparcia i wszechstronnej pomocy powstającym na zasadzie dobrowoli rolniczym spółdzielcom produkcyjnym — jako formom gospodarki zespolowej. Dzięki zastosowaniu metod najbardziej wydajnej wspólnej uprawy i mechanizacji pracy gospodarskiej zespolowa umożliwiała pracującym chłopom osiągnięcie przelomu w produkcji i jest środkiem do całkowitego usunięcia wyszku na wsi oraz do szybkiego i znacznego podniesienia jej dobrobytu i kultury. 3. Głównymi formami poparcia i pomocy państwa dla rolniczych spółdzielni produkcyjnych są: państwowe ośrodki maszynowe, dające możliwość stosowania nowoczesnej techniki, oraz tańsze kredyty państwowe.

Art. 11.

Polska Rzeczpospolita Ludowa popiera rozwój różnych form ruchu spółdzielczego w mieście i na wsi oraz udziela mu wszechstronnej pomocy w wypełnianiu jego zadań, a zwłaszcza spółdzielczej, jako własności społecznej, zapewniającą szczególną opiekę i ochronę.

Art. 12.

Polska Rzeczpospolita Ludowa uznaje i ochrania na podstawie obowiązujących ustaw indywidualną własność i prawo dziedziczenia ziemi, budynków i innych środków produkcji należących do chłopów, rzemieślników i chłabupników.

Art. 13.

Polska Rzeczpospolita Ludowa gwarantuje całkowitą ochronę oraz prawo dziedziczenia własności osobistej obywateli.

Art. 14.

1. Praca jest prawem, obowiązkiem i sprawą honoru każdego obywatela. Praca swoją, przestrzeganiem dyscypliny pracy, współzawodnictwem pracy i doskonałaniem jej metod lud pracujący miast i wsi wzmacnia siłę i potęgę Ojczyzny, podnosi dobrobyt, narodu i przyspiesza całkowite umacnianie uduń socjalistycznych. 2. Przewodnicy pracy otoczeni są poważnym szczenkiem narodu. 3. Polska Rzeczpospolita Ludowa oraz pełniaj wprowadza w życie zasady: „od każdego według jego zdolności, każdemu według jego pracy”.

Rozdział 3.

Naczelnne organy władzy państwowej.

Art. 15.

1. Najwyższym organem władzy państwowej jest Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. 2. Sejm jako najwyższy wyraziciel woli ludu pracującego miast i wsi umacnia i realizuje suwerenne prawa narodu. 3. Sejm uchwała ustawy oraz sprawuje kontrolę nad działalnością innych organów władzy i administracji państwowej.

Art. 16.

1. Posłów na Sejm wybierają obywatele według okręgów wyborczych w stosunku: jeden poseł na 80.000 mieszkańców. 2. Wzność wyboru posła stwierdza Sejm. 3. Poseł nie może być połączony do odpowiedzialności karno-sądowej ani urzędowany na Sejmie, a w okresie kiedy Sejm nie obraduje — bez zezwolenia Rady Państwa.

Art. 17.

1. Sejm obraduje na sejach. Sejm Sejmie zwołuje Rada Państwa co najmniej dwa razy do roku. Rada Państwa obowiązana jest zwołać sesję również na pisemny wniosek jednej trzeciej ogólnej liczby posłów. 2. Pierwsza sesja nowoobranego Sejmu powinna być zwołana w ciągu miesiąca od dnia wyborów.

Art. 18.

1. Sejm wybiera ze swego grona Marszałka, wicemarszałków i komisje. 2. Marszałek lub w jego zastępstwie wicemarszałek kieruje obradami i czuwa nad ichem przebiegiem. 3. Obrady Sejmu są jawne. Sejm może uchwalić tajność obrad, jeżeli wymaga tego dobro państwa. 4. Forazek przebiegiem Sejmu, rodzaju i liczby komisji pieraśia regulaminu uchwalony przez Sejm.

Art. 19.

1. Sejm uchwała narodowe plany gospodarcze na okresy kilkuletnie. 2. Sejm uchwała corocznie budżet państwa.

Art. 20.

1. Inicjatywa ustawodawcza przyluguje Radzie Państwa, Rządowi i posłom. 2. Ustawy uchwalone przez Sejm podpisują Przewodniczący Rady Państwa i jej Sekretarz. Ogłoszenie ustawy w Dzienniku Ustaw zarządza Przewodniczący Rady Państwa.

Art. 21.

Sejm może powołać komisję dla zbadania określonej sprawy. Uprawne- nio i tryb działania komisji ustala Sejm.

Art. 22.

Prezes Rady Ministrów lub poszczególne ministrowie obowiązani są do udzielenia w ciągu siedmiu dni odpowiedzi na interpelację posła.

Art. 23.

1. Sejm jest wybierany na okres lat czterech. 2. Wybory do Sejmu zarządza Rada Państwa nie później niż na miesiąc przed upływem kadencji Sejmu, wyznaczając datę wyborów na dzień wolny od pracy, przypadający w ciągu dwóch miesięcy po upływie kadencji Sejmu.

Art. 24.

1. Sejm wybiera ze swego grona na pierwszym posiedzeniu Radę Państwa w składzie: Przewodniczący Rady Państwa, czterech zastępców Przewodniczącego, Sekretarz Rady Państwa, dziesięciu członków. 2. Marszałek Sejmu i wicemarszałkowie mogą być wybrani do Rady Państwa jako zastępcy Przewodniczącego lub członkowie.

3. Po upływie kadencji Sejmu Rada Państwa działa aż do wyboru Rady Państwa przez nowoobraną Sejm.

Art. 25.

1. Rada Państwa: 1) zarządza wybory do Sejmu, 2) zwołuje sesje Sejmu, 3) ustala powołanie obowiązująca wykładnie ustaw, 4) wydaje dekrety z mocą ustawy, 5) nianuje i odwołuje pełnomocnych przedstawicieli Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w innych państwach, 6) przyjmuje listy uwiecznienniczące i odwołujące akredytowanych przy Radzie Państwa przedstawicieli dyplomatycznych innych państw, 7) ratyfikuje i wypowiednia umowy międzynarodowe, 8) obsadza stanowiska cywilne i wojskowe, przewidziane ustawami, 9) nadaje uprędy, odznaczona i tytuły honorowe, 10) ustala prawo łaski, 11) wykonuje inne funkcje przewidziane dla Rady Państwa w Konstytucji lub przekazane jej przez ustawy. 2. Rada Państwa podlega w całej swojej działalności Sejmowi. 3. Rada Państwa działa na zasadzie kolegialności. 4. Rada Państwa reprezentuje Przewodniczący lub jego zastępca.

Art. 26.

1. W okresach między sesjami Sejmu Rada Państwa wydaje dekrety i mocą ustawy Rady Państwa przedstawia dekrety Sejmowi na najbliższej sesji do zatwierdzenia. 2. Dekrety wydane przez Radę Państwa podpisują Przewodniczący Rady Państwa i jej Sekretarz. Ogłoszenie dekretu w Dzienniku Ustaw zarządza Przewodniczący Rady Państwa.

Art. 27.

Rada Państwa sprawuje zwierzchni nadzór nad radami narodowymi. Szczegółowe opowiadania Rady Państwa w tej dziedzinie określa ustawa.

Art. 28.

1. Postanowienie o stanie wojny może być powzięte jedynie w razie dokonania zbrojnego napadu na Polskę Rzeczpospolitej Ludową albo gdy z umów międzynarodowych wynika konieczność wspólnej obrony państwa. Ko agresję. Postępowanie takie uchwała Sejm, a gdy Sejm nie obraduje — Rada Państwa. 2. Rada Państwa może wprowadzić stan wojenny na części lub na całym terytorium Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, jeżeli wymaga tego wzgląd na obronność lub bezpieczeństwo państwa. Z tych sytuacji powo- dow Rada Państwa może ogłosić częściową lub powszechną mobilizację.

Rozdział 4.

Naczelnne organy administracji państwowej.

Art. 29.

1. Sejm powołuje i odwołuje Radę Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — Radę Ministrów lub poszczególne jej członków. 2. W okresach między sesjami Sejmu Rada Państwa na wniosek Prezesa Rady Ministrów powołuje i odwołuje członków Rady Ministrów. Rada Państwa przedstawia swoją uchwałę Sejmowi na najbliższej sesji do zatwierdzenia.

Art. 30.

1. Rada Ministrów jest naczelnym wykonawczym i zarządzającym organem władzy państwowej. 2. Rada Ministrów odpowiada i przed sprawę ze swojej działalności przed Sejmem, a gdy Sejm nie obraduje — przed Radą Państwa.

Art. 31.

W skład Rady Ministrów wchodzi: Prezes Rady Ministrów jako jej przewodniczący, wiceprezes Rady Ministrów, ministrowie, przewodniczący określonych w ustawie komisji i komitetów, sprawujących funkcje naczelnnych organów administracji państwowej.

Art. 32.

Rada Ministrów: 1) koordynuje działalność ministerstw i innych podległych sobie organów oraz nadaje instrukcje ich pracy, 2) uchwała corocznie i przedstawia Sejmowi projekty budżetu państwa, uchwała i przedstawia Sejmowi projekty narodowego planu gospodarczego na okres kilkuletni, 3) uchwała roczne narodowe plany gospodarcze, 4) zapewnia wykonanie ustaw, 5) czuwa nad wykonaniem narodowego planu gospodarczego i budżetu państwa, 6) przedstawia Sejmowi corocznie sprawozdanie z wykonania budżetu państwa, 7) zapewnia ochronę porządku publicznego, interesów państwa i praw obywateli, 8) na podstawie ustaw i w celu ich wykonania wydaje rozporządzenia, podejmuje uchwały oraz czuwa nad ich wykonaniem, 9) sprawuje ogólne kierownictwo w dziedzinie stosunków z innymi państwami, 10) sprawuje ogólne kierownictwo w dziedzinie obronności kraju i organizacji sił zbrojnych Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej oraz określa corocznie kontyngent obywateli powołanych do czynnej służby wojskowej, 11) kieruje pracą przeryciwad rad narodowych.

Art. 33.

1. Ministrowie kierują określonymi działami administracji państwowej. Zakres działania ministrów określają ustawy. 2. Ministrowie wydają na podstawie ustaw i w celu ich wykonania rozporządzenia i zarządzenia. 3. Rada Ministrów może uchylić rozporządzenie lub zarządzenie wydane przez ministra.

Rozdział 5.

Terenowe organy władzy państwowej.

Art. 34.

1. Organami władzy państwowej w gminach, miastach, dzielnicach większych miast, powiatach i województwach są rady narodowe. 2. Rady narodowe wybierane są przez ludność na okres lat trzech.

Art. 35.

Rady narodowe wyrażają wole ludu pracującego oraz rozwijają jego inicjatywę i aktywność w celu podniesienia sił, dobrobytu i kultury narodu.

Art. 36.

Rady narodowe umacniają więź władzy państwowej z ludem pracującym miast i wsi, przyciągając coraz szersze rzesze ludu pracy do udziału w rządzeniu państwem.

Art. 37.

Rady narodowe kierują w swoim zakresie działalnością gospodarczą, społeczną i kulturalną, więząc potrzeby terenu z zadaniami ogólnopństwowymi. (DALSZE CIAĞ NA STR. 4)

KONSTYTUCJA POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

(DALSZY CIĄG ZE STR. 3)

Art. 38.

Rady narodowe troszczą się stale o czuwanie potrzeby i interesy ludności, zwalczają wszelkie prądy samowoli i biurokratycznego stosunku do obywateli, sprawują i rozwijają kontrolę społeczną działalności urzędów, przedsiębiorstw, zakładów i instytucji.

Art. 39.

Rady narodowe dbają o utrzymanie porządku publicznego i czuwają nad przestrzeganiem praworządności ludowej, ochraniają własność społeczną, zabezpieczają prawa obywateli, współdziałają w umacnianiu obronności i bezpieczeństwa państwa.

Art. 40.

Rady narodowe wykorzystują wszelkie zasoby i możliwości terenu dla jego wszechstronnego rozwoju gospodarczego i kulturalnego, dla oraz lepszego zaspokajania potrzeb ludności w zakresie zaopatrzenia i usług oraz dla rozbudowy instytucji i urządzeń komunalnych, oświatowych, kulturalnych, sanitarnych i sportowych.

Art. 41.

Rady narodowe uchwalają terenowe plany gospodarcze oraz budżety terenowe.

Art. 42.

1. Rady narodowe obradują na sejmach.
2. Organami wykonawczymi i zarządzającymi rad narodowych są wybierane przez nie prezydja.
3. Prezydium rady narodowej podlega radzie narodowej, która je wybiera, oraz prezydium rady narodowej wyższego stopnia.

Art. 43.

Rady narodowe powołują komisje dla poszczególnych dziedzin swojej działalności. Komisje rad narodowych utrzymują się i ściśle więź z ludnością, mobilizują ją do współdziałania w realizacji zadań rady, wykonują z ramienia rady kontrolę społeczną oraz występują z inicjatywą wobec rady i jej organów.

Art. 44.

1. Rada narodowa uchyla uchwały rady niższego stopnia lub jej prezydium, jeżeli uchwały są sprzeczne z prawem lub niezgodne z zasadniczą linią polityki państwa.
2. Prezydium rady narodowej może zawiesić wykonanie uchwały rady narodowej niższego stopnia i przedstawić sprawę do rozstrzygnięcia na najbliższym posiedzeniu swojej rady narodowej.

Art. 45.

Szczegółowy skład oraz zakres i tryb działalności rad narodowych i ich organów określa ustawa.

R o z d z i a ł 6.

Sąd i prokuratura.

Art. 46.

1. Wymiar sędziowski w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej sprawują: Sąd Najwyższy, sądy wojewódzkie, sądy powiatowe i sądy szeregowe.
2. Ustroj, władztwo oraz posępowanie sądów określa ustawa.

Art. 47.

Sądy wydają wyroki w imieniu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Art. 48.

Sądy stoją na straży ustroju Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, ochraniają zdobyte polskiego ludu pracującego, strzegą praworządności ludowej, własności społecznej i praw obywateli, kara przestępstw.

Art. 49.

Rozpoznawanie i rozstrzyganie spraw w sądach odbywa się z udziałem ławników ludowych, z wyjątkiem przypadków określonych w ustawie.

Art. 50.

1. Sędziowie i ławnicy ludowi są wybierani.
2. Tryb wyboru oraz kadencje sędziów i ławników sądów wojewódzkich i powiatowych określa ustawa.
3. Tryb powoływania sędziów sądów szeregowych określa ustawa.

Art. 51.

1. Sąd Najwyższy jest naczelnym organem sądowym i sprawuje nadzór nad działalnością wszystkich innych sądów w zakresie orzekania.
2. Tryb wykonywania nadzoru przez Sąd Najwyższy określa ustawa.
3. Sąd Najwyższy wybiera Radę Państwa na okres lat pięciu.

Art. 52.

Sędziowie są niezawisli i podlegają tylko ustawom.

Art. 53.

1. Rozpoznawanie spraw przed wszystkimi sądami Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej odbywa się jawnie. Ustawa może określić wyjątki od tej zasady.
2. Oskarżonemu poręcza się prawo do obrony. Oskarżony może mieć obrońcę z wyboru lub z urzędu.

Art. 54.

1. Prokurator Generalny Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej strzeże praworządności ludowej, czuwa nad ochroną własności społecznej, zabezpiecza poszanowanie praw obywateli.
2. Prokurator Generalny czuwa w szczególności nad ściąganiem przestępstw godzących w ustroj, bezpieczeństwo i niezawisłość Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.
3. Zakres i tryb działania Prokuratora Generalnego określa ustawa.

Art. 55.

1. Prokuratora Generalnego Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej powołuje i odwołuje Rada Państwa.
2. Tryb powoływania i odwoływania prokuratorów podległych Prokuratorowi Generalnemu jak również zasady organizacji i postępowania organów prokuratury określa ustawa.
3. Prokurator Generalny zdaje sprawę Radzie Państwa z działalności prokuratury.

Art. 56.

Organy prokuratury podlegają Prokuratorowi Generalnemu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i w sprawowaniu swych funkcji są niezależne od organów terenowych.

R o z d z i a ł 7.

Podstawowe prawa i obowiązki obywateli.

Art. 57.

Polska Rzeczypospolita Ludowa, utrzymując i pomnażając zdobyte ludu pracującego, urzędnika i rozszerza prawa i wolności obywateli,

Art. 58.

1. Obywatele Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej mają prawo do pracy, to znaczy prawo do zatrudnienia za wynagrodzeniem według ilości i jakości pracy.
2. Prawo do pracy zapewniają: społeczna własność podstawowych środków produkcji, rozwój na wsi ustroju społeczno-spałdzielczego, wolnego od wyzysku, planowy wzrost sił wytwórczych, usunięcie źródeł kryzysów ekonomicznych, likwidacja bezrobocia.

Art. 59.

1. Obywatele Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej mają prawo do wypoczynku.
2. Prawo do wypoczynku zapewniają robotnikom i pracownikom umysłowym: ustawa o skróceniu czasu pracy przez urzeczywistnienie osmiodziesiętnego dnia pracy oraz skrócenie czasu pracy w przypadkach przewidzianych ustawami, ustawowo określone dni wolne od pracy, oznaczone plastry urlopu.
3. Organizacja czasów, rozwój turystyki, udziałowi, urządzeń sportowych, domów kultury, klubów, świetlic, parków i innych urządzeń wypoczynkowych stwarzają możliwości zdrowego i kulturalnego wypoczynku dla coraz szerszych rzesz ludu pracującego miast i wsi.

Art. 60.

1. Obywatele Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej mają prawo do ochrony zdrowia oraz do pomocy w razie choroby lub niezdolności do pracy.
2. Coraz szerszemu urzeczywistnianiu tego prawa służą:
 - 1) rozwój ubezpieczenia społecznego robotników i pracowników umysłowych na wypadek choroby, starości i niezdolności do pracy oraz rozbudowy różnych form pomocy społecznej,
 - 2) rozwój organizacyjny przez państwo ochrony zdrowia ludności, rozbudowa urządzeń sanitarnych i podnoszenie stanu zdrowotnego miast i wsi, stałe polepszenie warunków bezpieczeństwa, ochrony i higieny pracy, zmniejszenie zapobiegania chorobom i ich zwalczania, coraz szersze udostępnianie bezpłatnej pomocy lekarskiej, rozbudowa szpitali, sanatoriów, ambulatoriów, wszelkich ośrodków zdrowia, opieka nad inwalidami.

Art. 61.

1. Obywatele Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej mają prawo do nauki.
2. Prawo do nauki zapewniają w coraz szerszym zakresie:
 - 1) powszechne, bezpłatne i obowiązkowe szkoły podstawowe,
 - 2) stała rozbudowa szkolnictwa średniego ogólnokształcącego i zawodowego oraz szkolnictwa wyższego,
 - 3) pomoc państwa w podnoszeniu kwalifikacji obywateli zatrudnionych w zakładach przemysłowych i innych ośrodkach pracy w mieście i na wsi,
 - 4) system stypendiów państwowych, rozdawania burs, internatów i domów studenckich oraz innych form pomocy materialnej dla dzieci robotników, pracujących chłopów i inteligencji.

Art. 62.

1. Obywatele Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej mają prawo do korzystania ze zdobyczy kultury i do twórczego udziału w rozwoju kultury narodowej.
2. Prawo to zapewniają coraz szerzej: rozwój i udoskonalenie ludowi pracującemu miast i wsi bibliotek, księgarni, prasy, radia, kin, teatrów, muzeów i wystaw, domów kultury, klubów, świetlic, wszechstronne polepszenie i powiększenie twórczości kulturalnej miast i wsi i rozwoju talentów twórczych.

Art. 63.

Polska Rzeczypospolita Ludowa dba o wszechstronny rozwój nauki, opartej na dorobku przetrwałej myśli ludzkiej i posługującej myśli polskiej — nauki w służbie narodu.

Art. 64.

Polska Rzeczypospolita Ludowa troszczy się o rozwój literatury i sztuki, wyrządzających potrzeby i dążenia narodu, odpowiadających najlepszym postępowym tradycjom twórczości polskiej.

Art. 65.

Polska Rzeczypospolita Ludowa szczególnie opieką otacza inteligencję twórczą — pracowników nauki, ówsiaty, literatury i sztuki oraz pionierów postępowej technicznej, racjonalizatorów i wynalazców.

Art. 66.

1. Kobieta w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej ma równe z mężczyzną prawa we wszystkich dziedzinach życia państwowego, politycznego, gospodarczego, społecznego i kulturalnego.
2. Gwarancją równouprawnienia kobiety stanowią:
 - 1) równe z mężczyzną prawo do pracy i wynagrodzenia według zasady „równa płaca za równą pracę” oraz prawo do ubezpieczenia społecznego, do nauki, do godności i odzyskania, do zajmowania stanowisk publicznych.
 - 2) opieka nad matką i dzieckiem, ochrona kobiety ciężarnej, płatny urlop w okresie przed porodem i po porodzie, rozbudowa sieci zakładów poczynności, żłobków i przedszkoli, rozwój sieci zakładów usługowych i żywienia zbiorowego.

Art. 67.

Matelstwo i rodzina znajdują się pod opieką i ochroną Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Rodziny o licznych potomstwie państwo otacza szczególną troską.

Art. 68.

Urodzenie poza matelstwem nie uszczupla praw dziecka.

Art. 69.

Polska Rzeczypospolita Ludowa otacza szczególnie troskliwą opieką wychowanie młodzieży i zapewnia jej najlepsze możliwości rozwoju.

Art. 70.

1. Obywatele Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej niezależnie od narodowości, rasy i wyznania mają równe prawa we wszystkich dziedzinach życia państwowego, politycznego, gospodarczego, społecznego i kulturalnego. Naruszenie tej zasady przez jakikolwiek bezprawstwo lub pośrednie uprzywilejowanie albo ograniczenie w prawach ze względu na narodowość, rasę czy wyznanie podlega karze.
2. Szerzenie nienawiści lub pogardy, wywoływanie wrości albo ponizanie człowieka ze względu na różnicę narodowości, rasy czy wyznania, jest zakazane.

Art. 71.

1. Polska Rzeczypospolita Ludowa zapewnia obywatelom wolność sumienia i wyznania. Kościoł i inne związki wyznaniowe mogą swobodnie wypełniać swoje funkcje religijne. Nie wolno zmuszać obywateli do niebrania udziału w czynnościach lub obrzędach religijnych. Nie wolno też nikogo zmuszać do udziału w czynnościach lub obrzędach religijnych.
2. Kościoł jest oddzielony od państwa. Zasady stosunku państwa do kościoła oraz sytuację prawną i majątkową związków wyznaniowych określa ustawa.
3. Nadużywanie wolności sumienia i wyznania dla celów godzących w interesy Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej jest karane.

Art. 72.

1. Polska Rzeczypospolita Ludowa zapewnia obywatelom wolność słowa, druku, zgromadzeń i wieców, pochodów i manifestacji.
2. Urzeczywistnieniu tej wolności służy oddanie do użytku ludu pracującego i jego organizacji drukarni, zasobów papieru, gmachów publicznych i sal, środków łączności, radia oraz innych niezbędnych środków materialnych.
3. W celu rozwoju aktywności politycznej, społecznej, gospodarczej i kulturalnej ludu pracującego miast i wsi Polska Rzeczypospolita Ludowa zapewnia obywatelom prawo zrzeszania się.

2. Organizacje polityczne, związki zawodowe, zrzeszenia pracujących chłopów, zrzeszenia spółdzielców, organizacje młodzieżowe, komitety sportowe i obronno, stowarzyszenia lub przedsiębiorstwa techniczne i naukowe, jak również inne organizacje społeczne ludu pracującego — skupiają obywateli dla czynnego udziału w życiu politycznym, społecznym, gospodarczym i kulturalnym.
3. Tworzenie zrzeszeń i udział w zrzeszeniach, których celem lub działaniem godzą w ustroj polityczny i społeczny albo w porządek prawny Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, jest zakazane.

Art. 73.

1. Obywatele mają prawo zwierać się do wszystkich organów państwa ze skargami i zażaleniami.
2. Skargi i zażalenia obywateli powinny być rozpatrywane i zatłwane szybko i sprawliwie. Wnioz przewlekania albo przewlekający bezczynny i biurokratyczny stosunek do skarg i zażaleń obywateli podlegają do odpowiedzialności.

Art. 74.

1. Polska Rzeczypospolita Ludowa zapewnia obywatelom nietykalność osobistą. Pozbawienie obywatela wolności może nastąpić tylko w przypadkach określonych ustawą. Zatrzymanie powinien być zwolniony jeżeli w ciągu 90 godzin od chwili zatrzymania nie zostanie mu postanowienia sądu lub prokuratora o strażowaniu.
2. Usługa ochrania nienaruszalność mieszkani i tajemnicę korespondencji obywateli. Przesłuchanie domowej korespondencji jest wyjątkiem w przypadkach określonych ustawami.
3. Przypadkiem mienia może nastąpić jedynie w przypadkach przewidzianych ustawami, na podstawie prawotocznego orzeczenia.

Art. 75.

Polska Rzeczypospolita Ludowa widziela szczyt obywatelom państw obcych, przesładowanym za obronę interesów miast i wsi socjalistycznej dyscypliny pracy, szanując zasady współżycia społecznego, wypłatjąc szczerze obowiązki wobec państwa.

Art. 76.

Obywatele Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej jest obowiązany przestrzegać przepisów Konstytucji i ustaw oraz socjalistycznej dyscypliny pracy, szanując zasady współżycia społecznego, wypłatjąc szczerze obowiązki wobec państwa.

Art. 77.

1. Każdy obywatel Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej obowiązany jest strzec własności społecznej i umiarkować ją jako niewzruszoną podstawę rozwoju państwa, źródło bogactwa i siły Ojczyzny.
2. Osoby, które dopuszczają się sabotażu, dywersji, szkodliwych lub innych zamachów na własność społeczną, karane są z całą surowością prawa.

Art. 78.

1. Obrona Ojczyzny jest najwyższym obowiązkiem każdego obywatela.
2. Służba wojskowa jest szczególnym obowiązkiem patriotycznym obywateli Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Art. 79.

1. Człowiek wobec wrogów narodu oraz pilnie strzeżenie tajemnicy państwowej jest obowiązkiem każdego obywatela Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.
2. Zdrada Ojczyzny: szpiegostwo, osłabianie sił obronnych, przejście na stronę wroga — Karska — jest z całą surowością prawa jako najcięższe zbrodnie.

R o z d z i a ł 8.

Zasady prawa wyborczego.

Art. 80.

Wybory do Sejmu oraz do rad narodowych są powszechne, równe, bezpłatne i odbywają się w głosowaniu tajnym.

Art. 81.

Prawo wybierania ma każdy obywatel, który ukończył lat 18, bez względu na płeć, przynależność narodową i rasową, wyznanie, wykształcenie, stan zamieszkania, pochodzenie społeczne, zawód i stan majątkowy.

Art. 82.

Każdy obywatel może być wybrany do rady narodowej po ukończeniu lat 18, do Sejmu zaś — po ukończeniu lat 21.

Art. 83.

Kobiety mają wszystkie prawa wyborcze na równi z mężczyznami.

Art. 84.

Wolskowi mają wszystkie prawa wyborcze na równi z osobami cywilnymi.

Art. 85.

Prawa wyborcze nie przysługują osobom chorym umysłowo oraz osobom, które orzeczeniem sądowym zostały pozbawione praw publicznych.

Art. 86.

Kandydatów na posłów i członków rad narodowych zgłaszają organizacje polityczne i społeczne, zrzeszające obywateli w miastach i wsiach.

Art. 87.

Posel i członek rady narodowej powinni zdatwać sprawę wyborcom ze swojej pracy i z działalności organu, do którego zostali wybrani.

Art. 88.

Sposób zgłaszania kandydatur i przeprowadzania wyborów oraz tryb odwoływania posłów i członków rad narodowych określa ustawa.

R o z d z i a ł 9.

Godło, barwy i stolec Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Art. 89.

1. Godłem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej jest wizerunek orła białego w czerwonym polu.
2. Barwami Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej są kolory biały i czerwony.
3. Szczegóły określa ustawa.

Art. 90.

Stolec Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej jest miasto bohaterów i tradycji Narodu Polskiego — Warszawa.

R o z d z i a ł 10.

Zmiana Konstytucji.

Art. 91.

Zmiana Konstytucji może nastąpić tylko w drodze ustawy, uchwalonej przez Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej większością co najmniej dwa trzecich głosów w obecności co najmniej połowy ogólnej liczby posłów.

